

CS

CS

CS

EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 12.11.2010
KOM(2010) 667 v konečném znění

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉ
CENTRÁLNÍ BANCE, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU
VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Jedenáctá zpráva o praktických přípravách na rozšíření eurozóny

{SEK(2010) 1373}

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉ
CENTRÁLNÍ BANCE, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU
VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Jedenáctá zpráva o praktických přípravách na rozšíření eurozóny

1. ÚVOD

Rada dne 13. července 2010 rozhodla, že Estonsko splňuje nezbytné podmínky pro přijetí eura¹. Estonsko tak k 1. lednu 2011 vstoupí do eurozóny a rozšíří počet členských států, které přijaly euro, na sedmáct. Přepočítací koeficient mezi estonskou korunou a eurem byl neodvolatelně stanoven na 15,6466 estonských korun za jedno euro².

Praktické přípravy na přechod na euro nyní vstoupily do závěrečné fáze. Tato zpráva posuzuje současný stav praktických příprav Estonska na zavedení eura a zvláště se zabývá přípravami na zavedení hotovostního eura do ekonomiky, opatřeními přijatými na ochranu spotřebitelů v období přechodu na euro, například dohodou o poctivých cenách, a komunikační kampaní. Podává také stručný přehled výsledků nejnovějšího průzkumu veřejného mínění, který zjišťoval názory veřejnosti na euro v osmi členských státech střední a východní Evropy, které dosud nepřijaly euro (včetně Estonska).

Příložený pracovní dokument útvarů Komise poskytuje podrobné informace o přípravách na zavedení eura v ostatních členských státech EU, které společnou měnu dosud nepřijaly a které nemají právní výjimku.

2. STAV PŘÍPRAV NA PŘECHOD NA EURO V ESTONSKU

Estonsko dne 14. října 2010 přijalo devátou verzi svého „Plánu na přijetí eura“. Oproti předchozí verzi z dubna 2010 obsahuje nově tyto body:

- Účast zhruba 180 poboček estonské pošty na vydávání eurohotovosti veřejnosti a stažení estonské koruny.
- Příprava 600 000 startovacích sad euromincí k zásobení veřejnosti počínaje 1. prosincem 2010.
- Používání 20eurových bankovek v bankomatech v období dvojího oběživa. Cílem je snížit počet 50eurových bankovek vydávaných z bankomatů a tím umožnit maloobchodníkům, aby vraceli nazpět hotovost výlučně v eurech.
- Podrobnější plán a popis školení o eurohotovosti pro subjekty zpracovávající hotovost.

¹ Rozhodnutí Rady (2010/416/EU) ze dne 13. července 2010 v souladu s čl. 140 odst. 2 Smlouvy o přijetí eura Estonskem ke dni 1. ledna 2011, Úř. věst. L 196, 28.7.2010, s. 24.

² Nařízení Rady (EU) č. 671/2010 ze dne 13. července 2010, kterým se mění nařízení (ES) č. 2866/98, pokud jde o přepočítací koeficient eura pro Estonsko, Úř. věst. L 196, 28.7.2010, s. 4.

Podrobnější komentář je uveden v jednotlivých kapitolách níže, obecně však lze říci, že tato opatření jsou velmi vítána a přispějí k hladšímu a úspěšnějšímu přechodu na euro.

2.1. Přípravy na výměnu hotovostního oběživa

Eurohotovost bude uvedena do oběhu třemi hlavními kanály: komerčními bankami, bankomaty a maloobchodníky.

Na výměnu hotovostní estonské koruny v oběhu a zajištění nezbytných logistických zásob si Estonsko vypůjčí od Eurosystemu 44,89 milionů **eurobankovek**, které dodá finská centrální banka, a má objednáno 194 milionů kusů **euromincí**. Euromince s estonskou národní stranou se razí ve finské mincovně. Ražba již započala a do poloviny září bylo vyraženo přibližně 40 % mincí. Zbytek bude vyražen a dodán postupně do konce března 2011.

Banky a jejich klienti budou předzásobeni a druhotně předzásobeni před dnem zavedení eura eurobankovkami a euromincemi v celkové hodnotě 235 milionů EUR, což odpovídá přibližně 40 % hotovostních estonských korun v oběhu. **Předzásobení** euromincemi začalo v polovině září, předzásobení eurobankovkami má podle plánu začít 15. listopadu. V polovině září měla estonská centrální banka Eesti Pank podepsány dohody o předzásobení s deseti bankami. Rámec pro **druhotné předzásobení** klientů komerčních bank euromincemi je zaveden, avšak k začátku října banky nehlásily žádný pohyb. Druhotné předzásobení eurobankovkami bude zahájeno 1. prosince. Estonsko bude navíc prvním členským státem, který se bude řídit novými zjednodušenými obecnými zásadami ECB pro druhotné předzásobení³ vycházejícími ze zkušeností z dřívějších přechodů na euro. Maloobchodníci, kteří podepíší zjednodušenou smlouvu o druhotném předzásobení, obdrží do pěti kalendářních dnů před dnem zavedení eura až 10 000 EUR⁴.

V zájmu vyšší bezpečnosti bude veškerá odborně prováděná **přeprava eurohotovosti**, včetně přepravy mincí a doplňování hotovosti do bankomatů, zajištěna policejním doprovodem. Hlavní přepravce hotovosti plánuje pronajmout další vozidla ze sousedních členských států, pokud by se mělo ukázat, že je to nezbytné k pokrytí zvýšené poptávky po přepravě hotovosti v období přechodu na euro, a investoval do nového zařízení na třídění a zkoušky způsobilosti eurohotovosti.

Estonské orgány činné v trestním řízení posílily na základě programu Komise Pericles preventivní opatření proti padělání eura

Estonsko objednalo 600 000 **minisad** euromincí, tj. prakticky jednu na domácnost, které budou od 1. prosince v prodeji v bankách a na poštách. Prodejní cena minisady je 200 EEK (nominální hodnota je 200,12 EEK, resp. 12,79 EUR). Sada obsahuje 42 mincí. Aby se zabránilo případnému hromadění zásob, bude povolen prodej maximálně pěti minisad najednou. Od 1. ledna 2011 se začnou prodávat další sady nad rámec těchto 600 000 na

³ Obecné zásady Evropské centrální banky ze dne 19. června 2008, kterými se mění obecné zásady ECB/2006/9 o některých přípravách na přechod na hotovostní euro a o předzásobení a druhotném předzásobení eurobankovkami a euromincemi mimo eurozónu (ECB/2008/4), Úř. věst. L 176, 4.7.2008, s. 16.

⁴ Zkušenost zdůraznila potřebu jednoduššího postupu, zejména s cílem přesvědčit drobné maloobchodníky k účasti na druhotném předzásobení. Standardní smlouva o druhotném předzásobení ukládá přísné sankce za uvolnění eurohotovosti získané druhotným předzásobením do oběhu před dnem zavedení eura, vyžaduje významné zvýšení bezpečnosti prostor příslušných společností atd. Je proto vhodnější pro větší společnosti, které potřebují větší objemy eurohotovosti.

pokrytí numismatické poptávky sběratelů po nových euromincích. Minisady jsou velmi užitečné, protože pomohou lidem zvyknout si na nové mince před dnem zavedení eura a usnadní obchodníkům vrácení hotovosti výlučně v eurech. Eesti Pank by proto měla prodej minisad pečlivě sledovat, aby bylo zajištěno, že ve všech částech země je k dispozici jejich dostatečný počet. Určitý počet minisad nad rámec nezbytného počtu je kromě toho vhodný pro uspokojení poptávky sběratelů, aby se zabránilo situaci, že sběratelé do určité míry vytlačí běžné uživatele mincí.

Hlavní přepravce hotovosti začal připravovat **sady euromincí pro maloobchodníky** k distribuci profesionálním klientům buď přímo, nebo prostřednictvím bank. Budou existovat dva druhy těchto sad – jedna o hodnotě 111 EUR (8 svitků mincí) a jedna o hodnotě 198 EUR (15 svitků mincí). V září přepravce obdržel objednávky na 40 000 sad a plánuje jich připravit více než dvojnásobek. Ve srovnání s předchozími přechody na euro se jedná o velký objem, který je však potřebný, neboť je důležité předejít tomu, aby v období přechodu na euro maloobchodníkům došly euromince, a to i vzhledem k tomu, že dodávky hotovosti do obchodů mohou být v tomto prvním náročném období méně časté.

Komerční banky budou zajišťovat výměnu estonských korun na euro na základě přepočítacího koeficientu bez jakýchkoli poplatků a bez omezení⁵ částky k výměně ve všech pobočkách nabízejících hotovostní služby nejméně od 1. prosince 2010 do konce června 2011. Poté bude tuto službu poskytovat omezenější síť poboček až do konce prosince 2011. K usnadnění přechodu na euro budou mít komerční banky v období přechodu na euro prodloužené otevírací hodiny, a to již od prosince, a předpokládá se přijetí nových zaměstnanců. Většina bankovních poboček bude otevřena 1. ledna od 12:00 hodin. Příjmenším jedna velká banka oznámila, že v případě tvoření front budou její pobočky přednostně vyřizovat žádosti maloobchodníků před ostatními klienty (pomocí zvláštních pořadových lístků). Jedná se o dobrý postup, k jehož následování by měly být vyzvány všechny banky, aby bylo maloobchodníkům usnadněno vrácení hotovosti pouze v eurech.

Pobočky se v období přechodu na euro budou také obecně vyhýbat distribuci bankovek ve vyšších nominálních hodnotách (500eurových a 200eurových), aby se snížilo riziko, že maloobchodníkům dojde drobná eurohotovost.

V polovině září byl již připraven program školení bankovních pracovníků, které bude brzy zahájeno. Příprava karetních terminálů na přechod na euro je v pokročilé fázi a nepředpokládá se, že by měly vzniknout zvláštní problémy. Terminály budou přepnuty na euro 1. ledna 2011 v 00:00 hodin. Aby se předešlo případným nedorozuměním, bude na obrazovkách terminálů uvedena měna. Příprava IT systémů je v pokročilé fázi a závěrečné testování se plánuje na přelom října a listopadu.

Ve snaze zlepšit možnosti výměny hotovosti, především ve venkovských oblastech, se bude na výměně hotovostních prostředků podílet také estonská pošta (Eesti Post). Eesti Post bude prostřednictvím své platformy Postipank (společné služby estonské pošty a komerční banky SEB) mezi 1. a 15. lednem 2011 směřovat estonskou korunu za euro bez poplatků na více než 180 poštovních pobočkách po celé zemi. Pobočky budou v tomto období otevřeny sedm dní v týdnu včetně státních svátků ve dnech 1. a 2. ledna a v neděli 9. ledna. Vyměnit hotovost může každý, včetně osob, které nemají u banky SEB otevřený účet. V případě nutnosti stanoví Eesti Post maximální denní limit pro výměnu hotovosti ve výši 1 000 EUR na osobu. Eesti

⁵ Z praktických důvodů však může být nutné předem avizovat výměnu velké částky hotovosti. V období od 1. do 31. prosince 2010 se výměna týká pouze soukromých osob.

Post rovněž připravuje podrobný plán informační kampaně o výměně hotovosti, kterou bude v období dvojího oběživa zajišťovat.

Bankomaty budou naplněny eurohotovostí zejména 30. a 31. prosince, což znamená, že mnohé budou v těchto dnech mimo provoz (aby nebylo možné distribuovat eurohotovost před 1. lednem). Bankomaty s vysokým obratem budou naplněny eurohotovostí jako poslední. Od 1. ledna 00:00 hodin, případně 00:15 hodin podle banky, bude zhruba 90 % bankomatů vydávat pouze eurobankovky, zatímco zbývajících 10 % zařízení bude moci zpracovávat obě měny, a bude tedy v provozu bez přerušení. Bankomaty budou naplněny hlavně bankovkami v nižších nominálních hodnotách (20-, 10- a 5eurovými bankovkami) a 50eurová denominace bude použita pouze v bankomatech, které v minulosti vykazovaly vysoký obrat. Použití převážně nižších denominací v bankomatech je správný postup, který maloobchodníkům usnadní dodržet doporučení vracet nazpět výlučně euro.

Finanční a bankovní sektor s přípravami na výměnu hotovosti výrazně pokročil. Je velmi pozitivní, že se estonská pošta zapojí do zásobení veřejnosti eurohotovostí a stahování estonské koruny, což znamená, že ve všech regionech bude pobočka banky nebo pošty, která bude poskytovat služby výměny hotovosti.

Rovněž lze uvítat, že bankomaty budou obecně naplněny pouze bankovkami v nižších nominálních hodnotách, nikoli 50eurovými bankovkami (s výjimkou bankomatů s vysokým obratem), neboť se tím předejde tomu, aby maloobchodníkům došla drobná eurohotovost proto, že zákazníci budou platit bankovkami s vysokou denominací.

Myšlenku upřednostnění žádostí maloobchodníků v bankách je třeba podpořit, jelikož se jim tím usnadní vracení hotovosti pouze v eurech.

Banky a pošta by se měly pečlivě připravit na podstatně zvýšenou pracovní zátěž a mnohem vyšší počet klientů v prvních lednových dnech.

2.2. Příprava veřejné správy, příprava na přechod ve venkovských oblastech a příprava zranitelných skupin obyvatel

Konverze IT systémů ve veřejném sektoru pokračuje podle plánu. IT systémy většiny veřejných institucí již byly na euro přizpůsobeny a tři instituce s nejsložitějšími informačními systémy (tj. správa daní a cel, správa sociálního pojištění a IT středisko ministerstva vnitra) hlásí, že zajistí kompatibilitu svých systémů s eurem nejpozději do 1. listopadu 2010.

Ministerstvo financí sestavilo seznam kontaktních osob na místních správách, kterým pravidelně elektronickou poštou zasílá informace. Uskutečnila se řada setkání se zástupci místních orgánů a prostřednictvím zvláštní sítě kontaktů místní samosprávy byly pravidelně rozesílány dopisy s informacemi týkající se právního rámce a přizpůsobení IT systémů a obsahující seznam úkolů k provedení před dnem zavedení eura.

Problém by mohl nastat ve veřejné dopravě, kde může být problematické vracet nazpět za platby v eurobankovkách středních a vyšších nominálních hodnot. Většina jízdenek veřejné dopravy se sice hradí elektronicky (například mobilním telefonem), některé se však stále platí hotově. Úřady proto uvažují o umístění výzvy v autobusech, na autobusových zastávkách atd., aby si cestující připravili k úhradě přesnou částku. Rovněž mají v úmyslu poskytnout společnostem zajišťujícím autobusovou dopravu tzv. eurokalkulačky, které by měly usnadnit řidičům prodej jízdenek v hotovosti (většinou na venkovských nebo meziměstských spojích).

Další zvláštní problém představuje přenastavení veřejných parkovacích automatů, protože jsou běžně schopny zpracovat vždy pouze jednu měnu. Všechny parkovací automaty by měly být přenastaveny čtvrtý nebo pátý den po dni zavedení eura, kdy už se bude velká většina všech plateb běžně provádět v eurech. Poté by měly parkovací automaty, které nebudou přenastaveny, běžně umožňovat parkování zdarma, aby v období dvojího oběživa nepodporovaly platbu ve staré národní měně.

Prodejní automaty nejsou v Estonsku příliš běžné a jejich přenastavení nebude takový problém, především proto, že obvykle přijímají různé platební prostředky (bankovní karty, platbu mobilním telefonem apod.).

Účast Eesti Post na výměně hotovosti (viz též oddíl 2.1) je třeba velmi uvítat. Velice totiž usnadní výměnu hotovosti osobám ve venkovských oblastech, kde se zřídka nacházejí pobočky bank. Školení pracovníků pošty (zpracovávání dvou měn naráz, bezpečnostní prvky eurohotovosti, poskytování informací občanům atd.) již bylo zahájeno.

Výplata důchodů (29 000 důchodců stále dostává důchod každý měsíc v hotovosti) se provádí mezi 1. a 18. dnem měsíce, přičemž výplaty kulminují okolo 5.–6. dne v měsíci. To znamená, že těsně před přechodem na euro nedojde k uvolnění žádné velké sumy estonských korun do oběhu prostřednictvím výplat důchodů.

Specifický problém při přechodu na euro představují starší lidé, jimž činí obtíže vycházet z domu, a kteří tudíž mohou potřebovat pomoc při výměně hotovosti v estonských korunách. Sociální pracovníci by ještě měli být proškoleni, aby byli schopni zodpovídat základní dotazy související s přechodem na euro (pravidla směny koruny na euro, dvojí oběživo, dvojí údaje o ceně, bezpečnostní prvky eurohotovosti atd.).

Je třeba věnovat zvláštní pozornost informování seniorů, jimž činí obtíže vycházet z domu. Mohou rovněž potřebovat pomoc s výměnou hotovosti v estonských korunách.

Sociální pracovníci by měli být proškoleni, aby byli schopni zodpovídat základní dotazy týkající se přechodu na euro.

2.3. Příprava podniků

Maloobchodníci budou v období dvojího oběživa ve zvýšené míře potřebovat hotovost ze dvou hlavních důvodů: zákazníci je budou častěji využívat jako „minibanky“ k výměně národní měny za euro (zvláště pokud není v blízkosti pobočka komerční banky) a služby přepravy hotovosti budou méně dostupné vzhledem ke zvýšené poptávce po přepravě hotovosti v době přechodu na euro. Přinejmenším velké maloobchodní společnosti proto uvažují o zvýšených bezpečnostních opatřeních, například posílení ostrahy, větším využití monitorovacích kamer apod.

Velké maloobchodní společnosti provedly odhad potřeb hotovosti a chystaly se koncem září 2010 uzavřít dohody s bankami. V období přechodu na euro budou mít otevřeno sedm dní v týdnu a plánují najmout více zaměstnanců a otevřít během této doby více pokladen. Jednotlivé IT systémy byly zrevidovány a jsou schopny zpracovat platby jak v eurech, tak v estonských korunách, včetně smíšených plateb. Zbývá ověřit, zda jsou jednotlivé systémy vzájemně kompatibilní. Na všech prodejních místech velkých maloobchodních řetězců budou navíc instalovány detektory padělaných bankovek.

Na podzim je plánováno školení zaměstnanců, které bude zahrnovat praktické školení pokladních ve zpracování obou měn za přítomnosti kontrolního pracovníka. Kurzy pro školitele zajistí Eesti Pank.

Ode dne zavedení eura by maloobchodníci měli vracet nazpět hotovost výlučně v eurech. Měla by být proto zavedena vhodná opatření s cílem snížit tlak na pokladní a omezit dobu čekání u pokladen, tj. například seznámit pokladní s novou měnou v časovém předstihu před dnem zavedení eura, připravit zvláštní přihrádky vyhrazené na estonskou korunu a tím ji přímo a snadno „stahovat z oběhu“, zřídit informační přepážky ve velkých obchodech k zodpovídání dotazů zákazníků, najmout brigádníky k balení zboží do tašek v supermarketech apod. Maloobchodníci by navíc měli počítat s dostatečnými kapacitami k uložení stažené estonské koruny a naplánovat přepravu hotovosti do bank. Kromě toho mnohem vyšší hodnota euromincí ve srovnání s korunami bude pro estonskou veřejnost novinkou (estonská mince s nejvyšší nominální hodnotou, která je v oběhu, má hodnotu pouze 32 eurocentů), a je tedy třeba věnovat zvláštní pozornost možným problémům, které by v souvislosti s tím mohly vyvstat (např. zvolit vhodný design přihrádek na pokladnách vyhrazených na estonskou korunu, vyškolit pracovníky v zacházení s mincemi atd.).

Je třeba průběžně sledovat pokroky v přípravě malých a středních podniků.

2.4. Předcházení nekalým praktikám a nesprávnému vnímání vývoje cen občany

Estonská veřejnost má z možného dopadu přechodu na euro na ceny obavy (viz výsledky posledního Eurobarometru v oddílu 3). Je proto mimořádně důležité, aby estonské orgány přijaly všechny nezbytné kroky k zabránění nekalým praktikám a rozptýlení mylných představ. Zvláště je důležité sledovat vývoj cen často kupovaného zboží a služeb, například služeb restaurací, kaváren, kadeřnických salonů apod., neboť ty neúměrně přispívají k tomu, jak je vnímán vývoj cen.

Povinné **dvojí uvádění cen** v estonských korunách a v eurech bylo zahájeno 1. července 2010 a bude trvat do 30. června 2011. Na plnění této povinnosti dohlíží estonská komise pro ochranu spotřebitele, která bude sledovat dvojí uvádění cen na více než 2 200 prodejních místech v celém Estonsku. V září zkontrolovalo 25 inspektorů této komise přibližně 1160 prodejních míst. 265 podniků, které předtím nesplnily správně povinnost dvojího uvádění cen, bylo znovu navštíveno s cílem ověřit nápravu nedostatků. Ve 108 případech komise pro ochranu spotřebitele během kontrol v září uložila pokuty⁶. Jména podniků, které neplní správně povinnost dvojího uvádění cen, jsou každý týden zveřejňována na internetových stránkách uvedené komise.

Zatímco v červenci zhruba polovina podniků neuváděla dvojí ceny správně, v srpnu jejich počet mírně klesl na zhruba 40 %, v září se snížil pod 30 % a v polovině října lehce pod 20 %. V prvních dvou měsících bylo hlavním nedostatkem chybějící uvedení ceny v eurech. Trvalé zlepšení v období od srpna do října je odrazem toho, že větší počet společností uvádí obě měny a méně společností používá nesprávný přepočítací koeficient, zatímco případy nesprávného zaokrouhlování přetrvávají. Za účelem sledování dvojího uvádění cen

⁶ Průměrná pokuta činila zhruba 50 EUR, přičemž maximální výše pokuty činí zhruba 1 900 EUR (30 000 EEK). Inspektor může na místě rozhodnout o sankci (varování/pokutě), avšak nikoli o vyšší pokuty.

spolupracuje komise pro ochranu spotřebitele také s nevládními organizacemi (zejména důchodci). Je to správný postup, který by mohl být využit také k propagaci a rozšíření počtu účastníků dohody o poctivých cenách (viz níže). Ačkoli se zvýšil počet společností, které dodržují pravidla o dvojitým uvádění cen, je zapotřebí další úsilí, aby se dodržování těchto pravidel zlepšilo.

Uplatňování **dohody o poctivých cenách** zahájili 28. srpna zástupci podnikatelských organizací a komise pro ochranu spotřebitele a současně vyzvali společnosti, aby se do této iniciativy zapojily. Iniciativu vede estonská obchodní a průmyslová komora a dohoda je připravena po vzoru dobrovolných iniciativ, jež byly úspěšné při minulých přechodech na euro. Účastníci dohody (např. maloobchodníci, finanční instituce, orgány místní správy, internetové obchody atd.) se svým podpisem zřikají nekalých praktik spojených s přechodem na euro, např. se zavazují nezvyšovat v období přechodu na euro bezdůvodně ceny a dodržovat jeho pravidla. Účastníci dohody mají právo používat nálepku se zvláštním logem.

Do poloviny října podepsalo dohodu přibližně 450 účastníků včetně 12 orgánů místní správy, což obnáší více než 2 300 prodejních míst / míst poskytování služeb. V případě porušení dohody je možno ukládat pokuty⁷ a je odňato právo na používání loga. V září proběhla informační kampaň zahrnující venkovní reklamu, rozhlas, tištěná média a internet a plánuje se kampaň druhá. Podle odhadů obchodní komory je v maloobchodním odvětví v Estonsku aktivních zhruba 3 500 až 4 000 společností, takže je důležité zvýšit počet signatářů dohody, mezi nimiž by měly být i místní úřady. Mělo by se naplánovat využití speciálně proškolených dobrovolníků, kteří budou propagovat přistoupení k dohodě.

Mělo by být zajištěno, aby sledování správného provádění dohod o poctivých cenách a monitorování možných nekalých cenových praktik probíhalo rovněž 1. a 2. ledna.

Měl by se také rozšířit počet účastníků dohod o poctivých cenách. Zvláštní pozornost je třeba věnovat zvýšení účasti malých a středních podniků. Za tímto účelem by mohli být využiti dobrovolníci, kteří budou speciálně proškoleni (např. studenti nebo důchodci). Mohli by mezi ně patřit i dobrovolníci, kteří již sledují správné plnění dvojitým uvádění cen a kteří by při téže příležitosti mohli propagovat dohody o poctivých cenách. K dohodám by mělo přistoupit také všech 226 místních úřadů.

Nápravná opatření proti účastníkům, kteří nesplní své závazky plynoucí z dohody o poctivých cenách, je třeba uplatňovat co nejrychleji. Mělo by jim být okamžitě odejmuto právo hlásit se k této dohodě (tj. používat účastnické logo).

Dále je důležité věnovat zvláštní pozornost odhalování nekalých praktik a bezdůvodného zvyšování cen často kupovaného zboží a služeb, například služeb restaurací, kaváren, kadeřnických salonů apod., neboť ty neúměrně přispívají k tomu, jak veřejnost vnímá zvýšení cen spojené s přechodem na euro.

Je rovněž třeba pokračovat v úsilí o vymáhání dodržování pravidel o dvojitým uvádění cen.

⁷ Maximální výše pokuty činí 50 000 EEK, tj. přibližně 3 200 EUR.

2.5. Komunikace ohledně eura

Kvantitativními cíli komunikační strategie pro zavedení eura v Estonsku je zajistit, aby 90 % obyvatel bylo dobře informováno o praktických otázkách přechodu na euro a aby euro do doby přechodu podporovalo 65 % obyvatel.

Bezprostředně po rozhodnutí Rady ze dne 13. července estonské orgány zorganizovaly realizaci plánů komunikační strategie. Ty jsou postaveny na kombinaci různých nástrojů zahrnujících přímější kontakt s obyvateli (direct mailing, semináře, výstavy apod.) i hromadné sdělovací prostředky (rozhlasové a televizní spoty).

Kampaň v hromadných sdělovacích prostředcích probíhá ve třech vlnách od srpna do prosince 2010. Jejím cílem je vysvětlit hlavní praktické aspekty přechodu na euro. Komise přispěje prostřednictvím grantové dohody až do výše 50 % způsobilých nákladů schválených komunikačních akcí. Evropská centrální banka podporuje celostátní informační kampaň poskytováním publikací, organizováním výstav a jiných akcí určených veřejnosti a významnou pomocí věnovanou na podporu kampaně hromadných sdělovacích prostředků.

Vzhledem k tomu, že velká část kampaní nemohla zatím oslovit cílové skupiny, není možné posoudit jejich výsledky. Průzkumy veřejného mínění a názory veřejnosti prezentované v médiích však jasně ukazují na existenci obav z nekalých praktik a ztráty kupní síly. Zranitelné skupiny potřebují zřejmě i určité informace navíc, které by je uklidnily.

Jelikož do zavedení eura zbývá pouze několik měsíců, Komise vyzývá estonské orgány, aby rezolutně provedly a případně doplnily komunikační plány pro zavedení eura, a včas tak poskytly všem obyvatelům Estonska nezbytné informace. Zvláštní pozornost je třeba věnovat zranitelným skupinám obyvatel. Komise estonským orgánům rovněž doporučuje připravit krizový komunikační plán.

3. VEŘEJNÉ MÍNĚNÍ V ČLENSKÝCH STÁTECH, KTERÉ NEDÁVNO PŘISTOUPILY K EU

Evropská komise od roku 2004 v zemích, které přistoupily k EU v letech 2004 a 2007 a mají přijmout euro, zadává průzkumy Eurobarometru, aby zjistila postoj občanů k zavedení eura a jejich znalosti o euru. Průzkum „NMS-8 (osm nových členských států)“⁸ z podzimu 2010 (Flash EB č. 307) je jedenáctý tohoto druhu. Terénní práce pro průzkum byly provedeny v září 2010.

Pro účely této zprávy byly výsledky nejnovějšího průzkumu Eurobarometru porovnány s výsledky předchozího průzkumu provedeného v nových členských státech (Flash EB č. 296, květen 2010). Vzhledem k současné stále ještě obtížné hospodářské situaci, včetně dluhové krize veřejných financí v členských státech eurozóny, poslední výsledky ukazují, že podpora občanů osmi nových členských států pro zavedení eura od května 2010 celkově slábne. Současná úroveň podpory však není nižší, než tomu bylo v prvních průzkumech tohoto druhu provedených v roce 2004 a 2005.

⁸ Průzkumy Eurobarometru vždy poskytují výsledky z nových členských států (NMS), které v dané době nejsou členy eurozóny. Do posledního průzkumu bylo zahrnuto Polsko, Česká republika, Maďarsko, Bulharsko, Rumunsko, Lotyšsko, Estonsko a Litva. Kypr, Malta, Slovinsko a Slovensko již zahrnuty nejsou, protože mezitím vstoupily do eurozóny. Celkem bylo dotazováno zhruba 8 000 náhodně vybraných občanů.

3.1. Podpora eura

V období mezi květnem a zářím 2010 podpora občanů osmi nových členských států pro zavedení eura v jejich zemi poněkud klesla. Celkově však relativní většina respondentů očekává, že zavedení eura bude mít pozitivní důsledky *pro jejich zemi* (46 %, -3 procentní body). Pozitivní důsledky *pro ně samé* očekává 43 % dotázaných (-4 procentní body), zatímco negativní důsledky očekává 44 % respondentů (+5 procentních bodů). Přibližně polovina (47 %) dotázaných se domnívá, že euro má v členských státech, jež jsou aktuálně členy eurozóny, pozitivní vliv.

44 % všech respondentů (-4 procentní body) prohlásilo, že *jsou spokojeni s tím, že euro nahradí jejich národní měnu*, zatímco 45 % (+3 procentní body) uvedlo, že s přechodem na euro *by spokojeni nebyli*. Zatímco pravděpodobnost, že respondent vyjádří *s přechodem na euro spokojenost*, byla nejvyšší u Rumunů (51 %, -4 procentní body), Bulharů (48 %, -3 procentní body) a Maďarů (47 %, -7 procentních bodů), u respondentů z České republiky (60 %, +7 procentních bodů), Estonska (58 %, +4 procentní body) a Lotyšska (56 %, +6 procentních bodů) byla nejvyšší pravděpodobnost odpovědi, že osobně *nejsou spokojeni s tím, že by euro mohlo nahradit jejich měnu*. Nejvýraznější nárůst podílu občanů, kteří prohlásili, že *nejsou s přechodem na euro spokojeni*, byl zaznamenán v Litvě (+6 procentních bodů na 34 %).

3.2. Rychlost zavedení eura

O něco více než třetina občanů osmi nových členských států by si přála zavedení eura ve střednědobém horizontu („po určité době“: 35 %, -4 procentní body), zatímco obdobný podíl (38 %, +6 procentních bodů) by volil zavedení *co nejpозději*. Zhruba pětina (21 %, +6 procentních bodů) si přeje, aby k přechodu na euro došlo *co nejdříve*. Nejvyšší podíl respondentů, kteří si přejí přijmout euro *co nejpозději*, byl v Polsku (47 %, +8 procentních bodů), České republice (47 %, -1 procentní bod) a Lotyšsku (46 %, beze změny). V Estonsku si čtvrtina respondentů (24 %, +1 procentní bod) přeje přijmout euro *co nejdříve*, 38 % (beze změny) *po určité době* a 31 % (-5 procentních bodů) by chtělo mít euro *co nejpозději*.

3.3. Míra informovanosti

Zatímco většina občanů osmi nových členských států *se stále necítí být o euru dobře informována* (57 %, -2 procentní body), roste podíl těch, *co se cítí být informováni dobře* (42 %, +1 procentní bod). Čtyři měsíce před zavedením eura v Estonsku došlo k pozoruhodnému nárůstu míry, v jaké se respondenti v této zemi cítí být informováni o euru, a ve srovnání s květnem 2010 se 65 % nyní cítí být dobře informováno (+15 procentních bodů).

3.4. Očekávání ohledně eura

Stejně jako v předchozích průzkumech drtivá většina občanů osmi nových členských států souhlasila s několika pozitivními prohlášeními o praktických dopadech eura: např. 90 % (beze změny) souhlasilo s tím, že mít euro *bude pohodlnější pro ty, kdo cestují do jiných zemí, které používají euro*; 85 % (-1 procentní bod) souhlasilo s tím, že s eurem by bylo *snadnější nakupovat v jiných zemích, které používají společnou měnu*, atd.

Téměř dvě třetiny respondentů však vyjádřily obavy z nárůstu cen po zavedení eura (69 %, +3 procentní body), zatímco zhruba pětina občanů (19 %, -4 procentní body) se domnívá, že euro bude mít dlouhodobě stabilizační vliv na ceny. Ve většině zemí byl zaznamenán nárůst

podílu občanů, kteří se obávají, že spolu se zavedením eura se zvýší ceny. Respondenti v Polsku (81 %, +5 procentních bodů) a Estonsku (80 %, +3 procentní body) jsou nadále k dopadu eura na ceny obzvláště skeptičtí a více než tři čtvrtiny z nich očekávají nárůst cen.